

Factsheet 'Goed Besteed: de opbrengsten van dagbesteding voor ouderen, mantelzorgers en de maatschappij

Doel

Onderzoeken wat de bijdrage is van dagbesteding aan de kwaliteit van leven van ouderen en hun mantelzorgers en hoe deze opbrengsten zich verhouden tot de maatschappelijke investeringen in dagbestedingsprogramma's.

Onderzoeksmethoden

- Kwantitatief onderzoek m.b.v. TOPICS-MDS database (Nationaal Programma Ouderenzorg, (NPO).
- Kwalitatief onderzoek: focusgroepen met cliënten en mantelzorgers en interviews met zorgprofessionals en indicatiestellers.

Resultaten kwantitatieve analyse

- De onderzochte groepen verschilden significant op baseline: Deelnemers aan dagbesteding zijn gemiddeld iets ouder, hebben vaker ziekten, meer hulp en ondersteuning nodig, vaker laagopgeleid, vaker weduwe(naar), lagere scores kwaliteit van leven, psychisch welbevinden en sociaal functioneren en hogere (langdurige) zorgkosten.
- Maatschappelijke kosten voor ouderen die naar dagbesteding gaan zijn significant hoger, deze kosten zijn voornamelijk de kosten van de dagbesteding (overige kosten: ziekenhuisopnames, huisartsenpost, thuiszorg, etc), geschatte meerkosten €8.590,- per persoon per jaar.
- Extra levensjaren in goede gezondheid (QALY's) zijn significant hoger voor mensen die gebruikmaken van dagbesteding, maar wel klein (0,03, op somscore van -0,59 tot 1).
- Mantelzorg: zorggerelateerde kwaliteit van leven en tijdsbesteding aan zorgtaken is niet significant verschillend tussen groepen. Ervaren belasting is significant (maar minimaal) hoger voor mantelzorgers van ouderen die naar dagbesteding gingen (0.8 hoger op een schaal van 0 tot 10).

Resultaten kwalitatief onderzoek

- Dagbesteding levert deelnemers veel op: Waardevol voelen, steun, structuur, sociale contacten, behoeden voor achteruitgang, cognitieve prikkeling, minder somberheid, sommigen gaan vooral om naaste te ontlasten.
- Dagbesteding levert mantelzorgers veel op: Rust, ademruimte en ontlasting, door dagbesteding is zorg voor naasten vol te houden, tijd om iets voor zichzelf te doen of noodzakelijke taken doen welke niet mogelijk zijn wanneer naaste aanwezig is.
- Door dagbesteding kunnen ouderen langer thuis wonen.
- Cliënten, mantelzorgers en professionals herkennen kleine verschillen kwantitatieve analyse niet tussen groepen wel en niet dagbesteding. Genoemde oorzaken resultaten: Geen ziekte-inzicht cliënten bij invullen vragenlijsten NPO, antwoordopties sluiten niet aan, mantelzorgers verrichten ook mantelzorgtaken bij afwezigheid cliënt, effect kan anders zijn in subgroepen (duur, type dagbesteding, andere cliëntgroep).

Conclusies

In de database verschillen ouderen die gebruik maken van dagbesteding op een groot aantal kenmerken van ouderen die geen gebruik maken van dagbesteding. Na een jaar zijn er slechts kleine verschillen in kwaliteit van leven van ouderen (en hun mantelzorgers) die wel en geen gebruik maakten van dagbesteding. De maatschappelijke kosten zijn hoger. Deze resultaten verschillen sterk met de kwalitatieve analyse, de geïnterviewden gaven aan dat 'passende' dagbesteding erg belangrijk is en veel voor hen oplevert, maar ook veel voor de mantelzorgers. Daarnaast kan vertekening door al bestaande (ongemeten) verschillen tussen de groepen een oorzaak zijn.

Aanbevelingen

- Onderzoek de genoemde verklaringen door respondenten voor de discrepantie tussen de kwantitatieve resultaten en de persoonlijke ervaringen.
- Laat dagbesteding aan sluiten op individuele behoeften en voorkeuren.

Dr. Karen van Leeuwen, dr. Judith Bosmans, Marjan van Maanen, msc (Zorgbelang Zuid-Holland). Contact: k.m.vanleeuwen@vu.nl
Afdeling gezondheidswetenschappen, Amsterdam Public Health onderzoeksinstituut. VU Amsterdam

VU **VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM**

zorg **belang**
Zuid-Holland

 ZonMw

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door